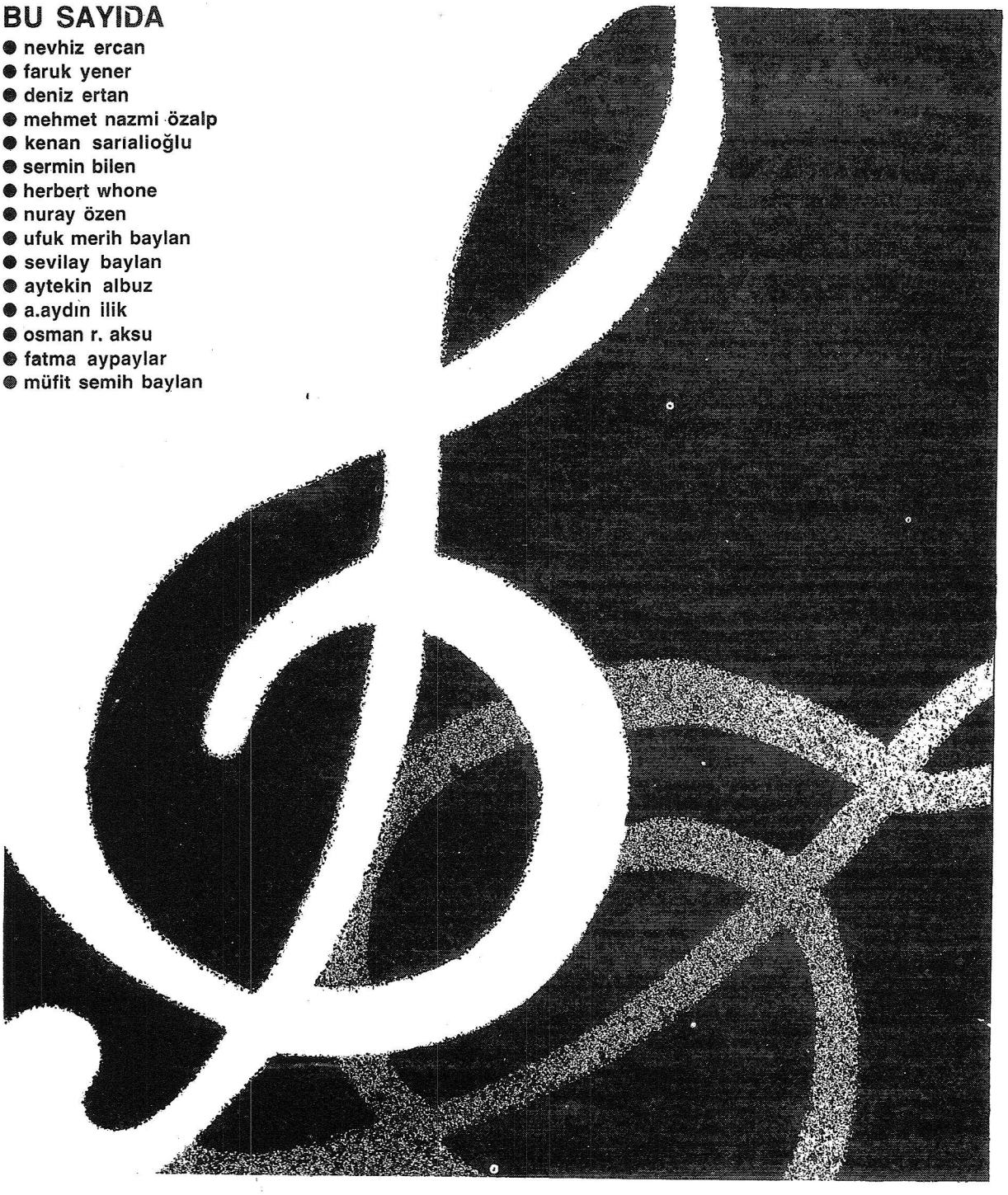
navi-nota

MÜZİK VE SANAT DERGİSİ • YIL : 4 • NİSAN 1996 • 100.000 TL.

SAYI 19

BU SAYIDA

- nevhiz ercan
- faruk yener
- deniz ertan
- mehmet nazmi özalp
- kenan sarıalioğlu
- sermin bilen
- herbert whone
- nuray özen
- ufuk merih baylan
- sevilay baylan
- aytekin albuz
- a.aydın ilik
- osman r. aksu
- fatma aypaylar
- müfit semih baylan

Mesleki Çalgı Eğitimi Üzerine Görüşler

• Aytekin ALBUZ

Bilindiği gibi eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir. (1)

Eğitimi inceleyip, uygularken, insanın içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevre çok iyi analiz edilmeli ve ona göre eğitim - öğretim programları hazırlanmalıdır.

Eğitimde ulaşılması amaçlanan çağdaş anlamdaki eğitim anlayışı ise, bireylerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönleriyle birer bütün halinde en uygun ve en ileri düzeyde yetiştirilmelerini amaçlar. Bu bağlamda eğitim, **"bilim eğitimi"**, **"sanat eğitimi"** ve **"teknik eğitim"**in bileşkesi olarak görülmektedir. (2)

Sanat eğitiminin içerisine giren güzel sanatlar eğitimi, yetişmekte olanlara ve yetişkinlere, güzel sanatların yaşamındaki yerini ve önemini yaşatarak kavratacak, türlerini, insanın temel ihtiyaçlarından biri olduğunu gösterecek ve aynı zamanda çeşitli tür ve dallarında beceri de kazandırabilecek uygulamalı çalışmalarla sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir.

Güzel sanatlar eğitimi, örgün ve yaygın eğitimin bütünü içinde tamamlayıcı, destekleyici, yaratıcılığa ve ileriye götürücü işlevini kesinlikle yerine getirmelidir. (3)

Güzel sanatların içerisinde yer alan müzik ise, bütün ulusların toplumsal ve kültürel yaşamlarında önemli yer tutan ve hatta ulusların kültürel bir kimliği niteliğini taşıyan, insanların onsuz edemediği bir olgudur. İnsan yaşamında çok yönlü işlevleri olması bakımından müzik, toplum yaşamında da önemli bir yere sahiptir. Müziğe verilen bu önem, M.Ö.'ki yıllara kadar uzanmaktadır. (4)

Müzik eğitimi üç önemli türde ele alınıp uygulanır.

a) Genel müzik eğitimi
b) Özengen müzik eğitimi
c) Mesleki müzik eğitimi

Müzik eğitimi bu alanlardan hangisine yönelik ise, o alana yönelik olarak ele alınıp düzenlenir.

Genel Müzik Eğitimi: Herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlar.

Özengen Müzik Eğitimi: Müziğin belli bir türüne karşı ilgili ve yetenekli olup, hiç bir maddi çıkar gözetmeksizin sadece doyum sağlamak amacıyla bu işi yapan insanlara verilen müzik eğitimi türüdür.

Mesleki Müzik Eğitimi: Müzik alanının bütününü ya da bir dalını meslek olarak seçen yetenekli kişilere yönelik müzik eğitimi türüdür. Müzik sanatçılığı eğitimi (bestecilik eğitimi, seslendiricilik eğitimi, yorumculuk eğitimi) müzik bilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi, müzik teknologluğu, müzik eğitiminin başlıca alanlarını oluşturur.

Genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi etkinlikleri, geçmişte birbirleriyle içiçeydi ve bu nedenle birbirlerinden ayrı düşünülmeyen bir bütündü. Sonraları ise aralarında gittikçe belirginleşen sınır çizgileri oluşmaya ve böylece birbirinden ayrı düşünülmeye başlandı.

Mesleki müzik eğitimi görecek kişi, öncelikle kol, dal, iş ya da mesleğin gerektirdiği boyutlarda ve asgari yeterlilikte olmak üzere belirli yetenek düzeyi ve kapasitesi belli bir tercih ve önkayıt sonrası yapılan yetenek sınavında gerçekleştirilen **"sınama - eleme - sıralama - seçme"** ve bunları izleyen **"yerleştirme"** işlemleriyle belirlenir.

Mesleki müzik eğitimi genellikle örgün eğitim kurumlarında ya da bu kurumdakine benzer ortamlarda gerçekleştirilir. Bazı kurumlarda çok erken yaşlarda, ilköğretimin son yıllarındaki yönlendirmelere de bağlı olarak, ortaöğretimde belirginleşir ve yükseköğretimde kesin biçimini alır. Alan bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak biçimde programlanır. Hangi düzeyde olursa olsun, mesleki müzik eğitimi bu iş için yetiştirilmiş, ehil ve yetkili kişilerce yürütülür. (5)

Çağdaş toplumlarda sanat eğitimi **"eğitimin"**, müzik eğitimi **"sanat eğitiminin"**, çalgı eğitimi ise **"müzik eğitiminin"** temel boyutlarından biridir.

Çalgı yoluyla öğrenci, yeteneğini geliştirecek, müzik beğenisini yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışacak, çalgı öğretimi için ilke, yöntem ve teknikleri öğrenerek uygulayacaktır. Çalgısında gelişebilmek için, her çeşit olanağın kullanılması, hergün sistematik bir biçimde uzun saatler boyu çalışılması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Böylelikle ulusal ve evrensel düzeydeki müzik yapıtlarından oluşan seçkin bir dağarcığı da oluşturarak geleceğe hazırlanmak yükümlülüğündedir. (6)

Öğrenim süresi sona erdikten sonra ise, bu çalışmalarını sürdürmek ve öğrendiklerine tecrübeler katmak, sürekli bir gelişme içinde olmak gerekliliği de hemen burada belirtilmelidir.

Çalgı öğreniminin bir diğer parçası da, kendi çaldıklarından başka evrensel ve ulusal düzeyde ün yapmış sanatçıların ortaya koydukları seçkin ürünleri dinlemek, olanağı varsa onları konserlerde izlemek ve beğeni düzeyi ile birlikte bilgilerini ve tecrübelerini de arttırmaktır.

Uçan'ın çalgı eğitimi üzerine belirlediği bazı temel amaçlar şöyle genellenebilir.

Bunlar:

a) Ulusal birlik ve beraberliğin eğitime düşen görevlerini çalgı eğitimiyle geliştirmek,
b) Türk ve dünya müzik sanatından seçkin örnekleri, çalgısı yoluyla topluma kazandırmak,
c) Çalgı eğitimiyle bireyde kişilik gelişimini gerçekleştirmek,
d) Çalgı eğitiminde evrensel müziğin yanında, halk müziği ve eğitim müziğini de içeren bir programla, ülkenin gereksinimlerine cevap verebilecek bireyler yetiştirmek. (7)

Çalgı eğitiminde gözönünde bulundurulması gereken temel ilkeler ise şöyle özetlenebilir:

Bilimsellik: Çalgı eğitimi bilimsel bir temele dayalı olmalıdır. Çalgı öğretim tekniğine ilişkin bilgilere, bilgileri öğrenme ve öğretme süreçlerinin öncelikle sosyal ve insan bilimleri ile sıkı ilişkileri vardır. Sanatsal etkinliklerde ve müzik eğitimi süreçlerinde bilimsel temellere dayalı olarak kazanılıp, geliştirilmiş davranışlara, gerekli yer ve önem verilmelidir.

Güzellik: Bilimsel temele dayalı sanatsal ürünlerin en belirgin özelliği, güzellik öğesini taşımasıdır. En küçüğünden en büyüğüne kadar tüm eserlerde bu öğenin bulunmasına özen gösterilmelidir. Çıkan her ses güzel, yorum

ise normalin üzerinde olmalıdır. Bunun için en seçkin örnekler bol bol dinlenmelidir.

Geçerlilik: Yorumlanan her eser, çevrenin beklentileri için geçerli olmalıdır. Bunun için seçici olunmalı ve araştırma yapılmalıdır. Eğitim ve toplumla ilgili duyarlılık derecesi geliştirilmelidir. (7)

Mesleki çalgı eğitiminde müziği bizzat yaşamanın ötesinde, onu bilgili, bilinçli düzenli - planlı - yöntemli, kurallı ve yeterli olarak seslendiren / yorumlayan sanatçı, sanatçı eğitimci yetiştirmeye yönelik bir program hazırlanmalıdır. Bu programlarda amaç, bireyin bilgisi, isteği, yetkinliği, yeteneği doğrultusunda ve ölçüsünde geliyip doyum sağlanması değil, onun ötesinde dalın - mesleğin gerektirdiği biçim, kapsam ve düzeyde hazırlanması, biçimlenmesi, uzmanlaşması, gelişmesi ve yetkinleşmesidir. (5)

Bu bakımdan çalgı eğitimine yönelik olarak hangi düzeyde olursa olsun, çok ayrıntılı bir şekilde çalgı öğretim programı hazırlanmalıdır. Bu öğretim programı, bireyi evrensel boyutlarda ve en bilimsel yöntem ve tekniklerle en doğru şekilde yetiştirmeye yönelik olmalı, bir sonraki düzey için de yetkinlik kazandırmalıdır.

Bir ülkenin sanatsal yaşamında en önemli yer tutan müzik sanatı ve onun alt kolu olan eğitimi konusunda dikkat edilmesi gereken önemli unsurlardan biri de; verilecek çalgı eğitiminin branşına uygun fiziksel yapıda, yeterlilikte ve sayıda, gelişmeye elverişli öğrencileri doğru olarak seçebilmektedir. Ancak böylelikle orkestralarımız ve sanatçılarımız evrensel anlamda icra düzeyine ulaşılabilir ve ülkemizi uluslararası sanatsal müzik platformlarında temsil edebilirler.

Bakınız! Atatürk henüz 1 Kasım 1934 TBMM açış konuşmasında **"Arkadaşlar, güzel sanatların hepsinde ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu yapılmaktadır. Ancak, burada en çabuk ve en önde götürülmesi gerekli olan Türk Mmusikisi'dir. Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir."** (8) diyerek toplumların ilerlemesinde güzel sanatların ve özellikle de müzik sanatının önemini vurgulamış ve ilerletilmesini öngörmüştür.

Bu bakımdan mesleki anlamda müzik sanatçılığı eğitiminin içerisinde yer alan yorumculuk ve seslendiricilik eğitiminin üzerinde önemle durulmalı ve evrensel anlamda yetişmiş, icra düzeyi yüksek, çok sayıda akademik sanatçıya sahip olunmalıdır. Böyle Ulu Önder Atatürk'ün de direktifleri doğrultusunda hareket edilmiş olup, güçlü ve çağdaş Türkiye'nin oluşmuna gereken sanatsal destek verilmiş olur.

KAYNAKÇA

1- KAYA, Y.K.; **Eğitim Yöntemi**, Ankara, S.3, 1988.

2- BİLGİN, S., **Türkiye'deki Ortaokullarda Müzik Dersinde Öğretilen Şarkıların Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi,** Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü.F.B.E., Müzik Eğitimi Bölümü, S.1, 1992.

3- UÇAN, A., **Adanolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Önlisans Programı, Güzel Sanatlar Eğitimi,** II. Ünite, Meteksan Ltd. Şti. Tesisleri, Ankara, S.7, 1987.

4- TANRİVERDİ, A., **"Eğitimde Sanatın Yeri ve Önemi, Temel Müzik Eğitimine Genel Bakış"** Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Eğitiminin 70. Yılına Armağan (1924 - 1994) G.Ü.G.E.F. dergisi (Özel Sayı), S.129, 1994.

5- UÇAN, A., **"Müzik Eğitiminin Niteliği, Üç Ana Türü ve Bazı Temel Özellikleri"**, Orkestra Dergisi, Sayı: 207, S.36, 37, 1990.

6- ALBUZ, A., **Başlangıç Viyola Öğretim yöntem ve Tekniklerinin İncelenmesi, Sınanması ve Değerlendirilmesi,** Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü.F.B.E., Müzik Eğitimi Bölümü, S.6, 1995.

7- GÜNAY, E., UÇAN, A., **Keman,** Mektupla Öğretim Merkezi, Ankara, Sayı: 1633-8, S:4, 14, 1974.

8- SAYGUN, A.A., **Atatürk ve Musiki,** Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, S: 49, 1983.

Jeunesses Musicales

A. Aydın İLİK

Dünyanın çeşitli ülkelerindeki müzik yapan (müzisyen) yetenekli gençlerin **"Jeunesses Musicales"** çatısı altında çeşitli yarışmalar, müzik kampları ve benzeri etkinlikler amacı ile biraraya gelerek alanlarında eğitildikleri, kültürlendirildikleri, bilgi ve birikimlerini sergiledikleri ortamların sağlandığı bir uluslararası kuruluştur **"Jeunesses Musicales"**

Bu kuruluş **"Unesco"** Uluslararası Müzik Konseyi'nin kurucu üyesidir. 1945'de Belçika'nın başkenti **Brüksel**'de kurulmuştur. Aynı yıl **Fransa**'da, 1946'da **Luxemburg**'da, 1947'de **Hollanda**'da, 1948'da **Avusturya**'da, 1949'da **Portekiz** ve **İsviçre**'de, 1950'de **Kanada**'da, 1951'de **Almanya**'da, 1952'de **İspanya**'da, 1953'de **Küba**'da, 1954'de **İngiltere** ve **Uruguay**'da, 1957'de **İtalya**'da, 1958'de **Danimarka**'da, 1959'da **İsrail**'de, 1962'de **Arjantin** ve **Şili**'de, 1963'de **Japonya**'da, 1965'de **Macaristan**'da, 1966'da **Amerika** ve **Polonya**'da, 1967'de **Yunanistan**'da, 1968'de **İsveç**'te, 1970'de **Norveç**'de, 1972'de **Bulgaristan**, **Meksika** ve **Tunus**'ta, 1973'de **Kore**'de, 1976'de **Fas**'ta, 1980'de **Ekvator**'da, 1982'de **Kolombiya**'da 1985'de **Avusturalya**, **Guatemala** ve **Venezuela**'da, 1987'de **Bolivya** ve **Dominik**'de, 1988'de **Yeni Zelanda**'da, 1989'da **Peru**'da, 1990'da **Romanya** ve **Zaire**'de, 1992'de **Brezilya**, **Kosta Rika**, **Hırvatistan**, **Paraguav**, **Senegal** ve **Slovenya**'da, 1993'de **Çek Cumhuriyeti** ve **Yugoslavya**'da, 1994'da **Madagaskar**'da olmak üzere toplam 50 ülkede **"Jeunesses Musicales"** buroları kurulmuştur.

Bu yıl **Romanya**'nın başkenti **Bükreş**'te **"Jeunesses Musicales" Comite Roumain** tarafından 10-15 Mayıs 1995 tarihleri arasında düzenlenen **"Concours Internatıonal de Musique"** (Uluslararası Müzik Yarışması)'da Keman, Viyolonsel, Flüt ve Obua dallarında kendilerini göstermek isteyen genç sanatçılar (24 değişik ülkeden gelen) çeşitli katagorilerde yarıştılar. Çok zor düzeylerde eserlerin sergilendiği bu yüksek seviyeli yarışmada Türk yarışmacı yoktu; ancak Türkiye'yi temsilen **"Uluslararası Juri"**de görev yapma onuru tarafıma verilmişti. Bu yarışmada 200'ün üzerinde çok yetenekli genci birarada görmek, aldıkları eğitimleri ve izledikleri metotları tanımak her katılımcıya pekçok şeyler kazandırmıştır. Yetkililer 1996'da Piyano, Klarinet ve Korno yarışmalarında Türk Gençlerini'de görmek istemektedirler. Ümit ederim ki önümüzdeki yıllarda Ülkemizin çoksesli müzik alanında çokbüyük özveriyle yıllardır toplumumuzun hizmetinde çalışan ve bir sivil toplum örgütü olan Sevda - Cenap AND Müzik Vakfı böylesine önemli bir uluslararası teşkilata kapılarını açar ve bir önemli eksiği daha gidermiş olur. Türk gençleri dışarıda olduğu kadar içeride de değişik ülkelerin gençleri ile tanışıp - yarışır ortamlara kavuşurlar. Bu yıl gerçekleştirilen yarışmalar dolayısıyla; başta Romanya'daki **"Jeunesses Musicales"** yöneticileri olmak üzere, bu teşkilatı kurup yaşatan ve bu alanda emeği geçen tüm sanatçı ilgilileri içtenlikle kutluyorum. Darısı Türkiye'nin başına.